

vse tozadevne potrebščine kupite v naših prodajalnah! — Tiskarna sv. Cirila.

Najcenejši pisemski papir, tudi za trgovce, dobite v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila.

Nova nalivna peresa! Vsak pisмени človek nosi danes seboj tudi nalivno pero. Največja izbira in najugodnejše cene v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila.

Obžalovanja vredni slučaji.

Nasedel sleparju. Slepjar je obiskal dne 18. maja v Dobrovcih v mariborski okolici prevžitkarja Avgušтина Jožefa. Pretkan goljuf je tako dolgo govoril v prevžitkarja, da mu je ta zapal na 8275 Din glasečo se hranilno knjižico mariborske mestne hranilnice. Avguštin je prejel obljubo, da mu bo prinesel neznanec dvignjeno gotovino. Goljuf je zginil s knjižico in je ni vrnil.

Obsojen, ker je odpeljal lastnega sinca. Mariborsko sodišče je obravnavalo dne 14. t. m. naslednji slučaj: 35letni delavec Ivan Klarič s Špičnika ob severni meji je imel z delavko R. Krebs otroka. Skrajša se je zmenil malo za fantička in ni niti skrbel za podporo materi, čeravno ji je obljubil zakon. Pozneje se je kesal obljube zakona, vedno je odlagal s poroko in je slednjič sploh opustil vsako misel na zakonsko zvezo. Ko je pa postal nezakonski otrok star eno leto, ga je hotel imeti oče za vsako ceno, a se je upirala mati tej zahtevi. Klarič je sklenil, da odvzame materi s silo fantka, kar je tudi storil dne 8. decembra l. l. zvečer. Pri odpeljavi so bili udeleženi njegov 21letni brat Štefan Klarič, 25letni posestnikov sin Gašper Rozin ter 22letni delavec Franc Borko. Štefan Klarič je odvedel otroka skozi okno, med tem ko je Ivan Klarič zvalil mater na dvorišče, ostali trije so bili na straži. Sodišče je obsodilo brata Klarič vsakega na 1 leto 7 dni strogega zapor, Borka in Rozina na 7dnevni zapor, pogojno

na 3 leta. Brata Klarič sta prejela radi tega tako visoko kazen, ker sta dajala istočasno odgovor zaradi ponarejanja denarja.

Dekleta nevarno obdelal z nožem. V Mostah pri Ljubljani je pričakal v noči v Opatiji rojeni, 23letni elektromonter Ladislav Sikač, 23letno delavko Alojzijo Berčič in ji prizadajal z nožem tri opasne zaboljave v prsa in pod srce. Težko ranjeno so prepeljali v ljubljansko bolnico, napadalec iz ljubsumnosti se je sam javil policiji.

Prosluli razbojnik na Dolenjskem prijet. Dne 15. junija zjutraj je bil predan v zapore sodišča v Novem mestu prosluli razbojnik Jožef Urbanč, ki je dalje časa ključoval orožnikom in strahoval kmete po Dolenjskem.

Najdba umorjene prevžitkarice. V potoku Rača pri Domžalah so našli že močno razpadlo truplo 57letne prevžitkarice Marije Penko. Ženska je bila privezana za dež na več mestih na kol. Roke je imela ob kolu navzgor in najbrž je bil tudi težak kamen navezan na kol in vse potopljeno v globok tolmun. Kamen se je sčasoma zmuznil iz omota in truplo je priplavilo s kolom vred na površje ter širilo neznosen smrad, ki je bil tudi kašipot za strašno najdbo. Penkova je omožena, je bila z možem v Ameriki in je živela sedaj ločeno od moža. Bila je osovražena, ker je bila skopa in se je rada pravadala. Vsi, ki so jo poznali, trdijo, da je morala posedati denarne prihranke in je prosjčila iz skoposti. Zločinec je žrtev najbrž umoril, mrtvo privezal na kol in jo vrgel v tolmun. Orožniki vršijo poizvedbe za zločincem. Preiskava o tem groznem slučaju bo težavna, ker manjkata prav sled ter opora.

Pojasnjen zločin umora prevžitkarice. Zgoraj poročamo, kako so našli v potoku Rača pri Domžalah na kol privezano truplo prevžitkarice Marije Penkove. Zločin umora je zagrešil Fr. Hribar, rojen l. 1908 v Podrečju. Imenovani je kupil po svojem varuhu hi-

šo, njivo ter vrt Penkove. Penkova mu je bila na potu kot prevžitkarica. Zločin je izvršil Hribar dne 27. februarja na ta način, da je z beračenja se vračajočo Penkovo zadavil. Na kol mu je pomagal privezati truplo Ivan Pirc, klobučarski pomočnik, rojen leta 1899 v Gorici pri Ihanu. Kraj umora je bil oddaljen od potoka Rača 150 metrov. Navezano truplo sta odnesla oba do potoka, kjer je pognal s kamnom obteženo truplo Penkove Hribar v tolmun. Čez kakih 14 dni po umoru je prejel Pirc nagrado za pomoč pri zločinu in sicer Penkovi na domu iz predalov odvzetih par zlatih uhanov, dva prstana in štiri obveznice vojne škode, nekaj obleke in posteljnega perila. Ko so našli truplo umorjene, se je zglasil Pirc pri Hribarju. Hribar je zahteval od Pirca, da mu vrne začasno nagrado, ker bo on vse boljše skril. Orožniki so zasledovali zločinca in Pirc se ni upal k Hribarju, ampak je sam zakopal zlatnino na solatnem vrtu in nasadil solato, da ni bilo poznati, da bi se kaj skrivalo pod zemljo. Orožniki so našli v Hribarjevem stanovanju prtene trakove, s kakoršnimi je bila Penkova privezana na kol. Pomagač Pirc je priznal vse podrobnosti zločina, glavni krivec Hribar pa taji. Hribar je že bil kaznovan zaradi tatvine in vloma. Orožniki so zaprli poleg glavnih dveh krivcev še štiri ženske, kojih vloga pri strašnem dejanju še ni prav pojasnjena in jo bo razmotala šele natančnejša preiskava.

Požig iz političnega maščevanja. V Velikem Obrežu pri Brežicah je dobila gasilska četa nov prapor, katerega je sprejel v varstvo kot praporščak z jugoslovenskimi barvami Tone Zajc, brat posestnika Zajca. Kmalu za tem je pogorel posestniku Zajcu onkraj Sotle vinski hram. Požigalec je nabil na vinogradni steber listek z obvestilom, da je prišlo do požiga iz maščevanja, ker je posestnikov brat prevzel prapor z jugoslovenskimi barvami.

Zagodel jim je.

Turek Nasredin je šel v kopel, kjer so ga sprejeli služabniki z močno zavihanimi nosovi. Dali so mu trdo brisačo in raztrgane hlačke za kovanje ter se niso sploh zmenili zanj, dokler ni opral. Nasredin se je okopal, vrnil brisačo in kopalne hlačke ter položil na mizo deset piastrov. Ko je prišel drugič v kopališče, so se mu vsi priklanjali do tal. Dali so mu lepo mehko brisačo, pomagali so mu pri slačenju in oblačenju in na koncu so ga še masirali. Nasredin je trpel vsiljivo vjužnost, in ko je odšel, je položil na mizo samo en piaster. Stražaj se je a Na-

Januš Golec:

24

Propast in dvig.

Ljudska povest.

Iz zlatih časov obnove izhaja navada, da se mora Bizelčan za vsako malenkost odpeljati v Zagreb, kar je stalo in še stane obilo denarja. Prenovljeni bizeljski vinogradnik v Zagrebu ni samo kupoval, se tudi zabaval, veseljačil in posebno ženski svet se je navadil noblese, ki še danes tare ter tlači bizeljske gospodarje.

Kakor hitro so se zavedle Bizeljanke, da so si opomogli njihovi možje ter očetje, so zavrgle poprej običajno ruto in so si posadile gosposki klobuk na glavo. Z robca na klobuk, takle preskok je lahek, obratno pa težavno in pri ženskem pohlepu po lepoti dostikrat naravnost izključeno!

Tehle omenkov na bahavo ter ponosno plat mi dobri Bizeljanci in Bizeljanke ne smejo zameriti. Omenil sem jih radi sedanje splošne gospodarske krize, ki gotovo tudi tlači ter privija vinorodno Bizeljsko.

Vrnimo se nazaj k obnovi in poslušajmo, kaj beleži iz taiste dobe župnijska kronika v Pišecah. Obnovitvene čase je opisal na kratko g. župnik Pohl in se nanaša njegov opis na čas po letu 1885:

»Živeža je bilo dovolj, ker je rasla na zemljiščih propadlih vinogradov koruza in pšenica. Poleg tega so začeli vsaj nekateri rigolati, saditi nove vinograde in so bili tudi srečni, kajti vino iz amerikske trte je bilo zelo drago. Gospod Maks Pletersnik, takrat profesor, je prodal leta 1889 vedro vina (56 l) po 21 goldinarjev. Začeli so saditi v Pišecah nove vinograde: g. profesor Maks Pletersnik, g. trgovec Franc Gerec, velik narodnjak in požrtvovalen dobrotnik župnijske cerkve, kmet Franc Podvinski in še nekateri drugi.

Ko sem prišel v Pišce, to je 12. oktobra 1890, sem našel devet vedr vina in še to je bilo kislo. Leta 1891 sem dobil štiri vedre, potem pa nič več. Leta 1892 sem začel tudi jaz (3. marca) nad cerkvijo rigolati in sem še to leto nasadil dve tretjini tega prostora. Naslednje leto (1893) sem delo dokončal. Bilo je težavno, ker so bile cele skale. Odpeljali so več nego 60 voz kamenja, katerega sem porabil za škarpo pri vrtu in proti pokopališču.

Strašno dejanje zmešanega starca. V Prezidu pri Čabaru, ki še spada v Dravsko banovino, se je odigrala dne 14. junija grozna družinska žaloigra. 66letni posestnik Anton Muren se je vrnil pred leti precej bogat iz Amerike. Pred kratkem se je oženil z 20letno žensko, ki mu je pa pobegnila. Pobeg mlade žene je starca silno razljutil in povsem zmedel. Skupno s starcem je stanovala tudi vdovela njegova hči Karolina in ena samska hčerka Marija. Prva je posedala 4letnega sinka in 8mesečno hčerkico. Muren je prebival v podstrešni sobi, obe hčerki v dveh pritličnih prostorih. Dne 14. junija v noči se je splazil stari v sobo hčerke Karoline, kjer je ubil s sekuro oba speča otroka, hčeri je prizadjal z udarci s sekuro tako hude rane, da jim bo najbrž podlegla v bolnici. Muren je hotel ubiti še hčerko Marijo, ki mu je pa ušla pravočasno. Po strašnem krvavem dejanju je odšel stari v hlev in se je obesil med kravami.

*

Slovenska Krajina.

Mura in njene poplave. Prebivalci obmurskih vasi trpe letos ogromno škodo. Najprej jih je zajel mraz zelo hudo, sedaj je pa to, kar je še ostalo, vzela povodenj. Mura, ki je zelo deroča, ne prizanesa prav ničemur, ko prestopi bregove in poplavi s svojo umazano vodo polja in travnike. Letos je nastopila povodenj veliko kasneje kot prejšnja leta. Travniki ob Muri kažejo sedaj prav žalostno sliko. Trava je uničena in nerabna. Tudi mnogo polja je uničenega in vsled toplega sonca postajajo kakor poparjena. Voda je naredila škodo zlasti sledečim vasetem: Bakovci, Dokležovje, Izakovec, Melinci. Zlasti hudo je razsajala povodenj po Dolnji Bistrici in Hotizl, kjer je Mura popolnoma spremenila svoj tok in se obrnila proti svoji stari strugi. Obstoja nevarnost, da jo tudi doseže. Če se to zgodi, bo splavalo po vodi mnogo rodovitnega sveta in celo nekaj hiš. Zelo je trpela tudi vas Kot, ki je vedno deležna Murinih valov. Vse to nam da misliti, kako onemogočiti spremembo

glavnega rečnega toka in kako zmanjšati obseg poplave. Res je, da se regulacija Mure vrši vsako leto, toda v takih neznatnih predelih kakor skoro nič. Res je, da bi trebalo tu milijone, ako bi res hoteli nekaj narediti. Nujno pa je, da se ves teren in struga ponovno pregledata in da se v zvezi s tem ukrene vse potrebno za varnost tako rodovitnega sveta ob Muri in tudi v mnogih slučajih za varnost ljudi in hiš. Vedno nam rečejo, da ni denarja, toda z besedami se ne bodo zaščitili ne državni in ne ljudski interesi. Želimo temeljito regulacijo Mure, kajti dovolj je bilo že strahu in čakanja. Tako bodo prišli do zaslužka tudi premnogi brezposelni.

Cigani in njihov poklic. Kakor se je že večkrat poročalo v tem ali onem časopisu, se cigani po naši Krajini precej šopirajo s svojimi tatvinami in nadlegujejo mirne ljudi ponoči. Vsekakor bi bilo potrebno, da se ciganom pristi nekoliko prirežejo in peruti prikrajšajo. Poglejmo si cigane na Goričkem! V Borejih so nekateri doma in dajo oblasti vedno obilo dela vsled večjih ali manjših tatvin. Tudi cigani v Dolini so vedno radi dolgoprsteži. Ti so celo prestopili avstrijsko in madžarsko mejo. In tudi to je zanimivo, da so vedno dobro oboroženi z modernimi revolverji in tudi puškami. Vsekakor si bo morala oblast pomagati sama in začeti z eksemplaričnim kaznovanjem ciganov. Obenem pa treba cigane prisiliti k nekemu stalnemu delu, da bo ljudsko blago varno. Upajmo, da bo naša oblast to storila!

Turnišče. Naša mladina je prireditelj prvokriljem tukajšnjega prosvetnega društva lepo Finžgarjevo igro »Razvaline življenja« in sicer prvo nedeljo v mesecu juniju, to je dne 2. junija. Igra se je vršila v ljudski šoli po večernicah in je zelo dobro izpadla. Igralci so v polni meri pokazali svojo dolžnost in smo jim prav hvaležni za prijetne ure, ki smo jih imeli pri igri. Igra je režiral učitelj g. Fr. Mlaker. Igralcem in režiserjem iskreno čestitamo k uspehu! — V nedeljo dne 2. junija predpoldne po veliki maši je imel lepo in dobro obiskano predavanje o jetiki g. dr. Sesardič, banovinski zdravnik iz Beltincev. Predavanje se je vršilo v poslopju ljudske šole. Ljudje so z velikim zanimanjem sledili bese-

dam g. zdravnika. Popolnoma umestno je bilo to predavanje za naše ljudi in hvaležni smo g. dr. Sesardiču, da se je odzval in predaval ljudem o uničevalki toliko naših ljudi. — Turniško prosvetno društvo si je nabavilo ob podporah banovine in naše občine nov gledališki oder. To je bil velik korak naprej v prid prosvetnega dela. Bil je zelo potreben nov oder, saj od starega ni bilo več kakor le nekaj papirnatih kulis. Vse drugo je pred tremi leti požar ugonobil. Sedaj bo v bodoče odpadel strah, kje dobiti oder, če bi hoteli igrati. Pričakujemo, da se bo mladina sedaj oklenila dela na odru, saj nekateri kažejo res odlične igralske zmožnosti. Upajmo, da naša mladina razumela in bo to storila.

Strehovci. Nemila smrt je iztrgala iz kroga svoje družine mlado mater Gerencner Marijo v starosti 28 let. Pokojnica je bila do 2. junija popolnoma zdrava in ni čutila nobenih bolečin. Toda dne 3. junija so jo morali prepeljati v soboško bolnico. In to se nam zdi čudno, da je bilo že prepozno. Operacija na slepiču je prišla že prepozno. Dne 4. junija so bolnico zopet odpeljali domov in ko so jo prenesli v domačo hišo, je izdihnila svojo dušo. Pokojna zapušča tri otroke in moža. Naj ji bo lahka domača zemlja, ki jo je pokojnica tako iskreno ljubila, in naj ji sveti večna luč! Žalujočim preostalim naše iskreno sožalje!

Dobrovnik. Naš dolgoletni dušni pastir in duhovni vodnik vlč. g. župnik Volper Pavel je dobil dekret, da je v pokojen. Želimo g. župniku ob odhodu od nas še veliko srečnih in veselih let, tja do skrajnih meja človeškega življenja.

Kobilje. Predzadnji teden je vozila skozi gozd križevačke imovne občine gozdna lokomotiva kakor navadno. Nenadoma je bruhnila lokomotiva žarečih isker, ki so padle na tla v predelu novozasajenega gozdčiča in nenkrat je nastal gozdni požar, ki je napravil precej škode. Sreča v nesreči je bila, da so kmalu udušili ogenj. Lokomotiva je last Našičke d. d. iz Lendave.

Beltinci. Zadržna elektrarna v Beltincih je imela občni zbor. Računski zaključek za leta 1934 izkazuje zelo pametno delovanje zadržnega odbora. Dolg na investicijskem posojilu znaša še 25.000 Din. Vse drugo je že

Leta 1894 sem napravil gorico nad hlevom in sem moral plačati za seženj rigolanja 16 krajcarjev. Dobiti je bilo podlago in cepiče v začetku zelo težko in tudi drago. Tako sem n. pr. moral Morgelnovemu viničarju iz Sromelj za trohico cepičev kavčine (žlahtno) dati dva goldinarja. Pozneje je bilo boljše, da sem mogel sortirati. To leto sem nabral v novem vinogradu nad cerkvijo (pol orala) tri vedre in potem vedno več.

Amerikanec je bil visok v ceni. Sploh tedaj ni bilo stalnih vinskih cen. Nova trta je rodila obilno, pa kljub temu je bilo vina premalo. Kupci so se trgali za novo vino in tirali cene kvišku.

Tedaj so bili vinogradniki po spodnjih krajih res pravi gospodarji. Obnovi so sledile dobre vinske letine. V ameriansko trto še niso tako silile razne bolezniki kakor danes. Komaj je bilo grozdje sprešano in je mošt nekoliko povrel, so že vrelji kupci iz vseh krajev ter kupovali brez dolgotrajnega barantanja. Premožni gostilničarji iz Zagreba, iz Kranjske ter iz Savinjske doline so si skušali osvojiti stalne producente. Vino so takoj plačevali in tudi za prevoz se

ni bilo treba brigati vinogradniku. Kupec je že prišel kot pravi tovarnik. Kupil je, plačal in odpeljal.

Kmetje so dobivali lep denar za vino. Z vinskim izkupičkom je plačal vinogradnik davke, je lahko oblekel celo družino, si oskrbel razne potrebščine in povrh mu je še ostalo za izlete v Zagreb, Ljubljano in Celje. Kmet je tedaj odložil brez skrbi poravnavo vseh obveznosti ter izdatkov na jesen, ko je plačeval z laskoto. Uživali so tedaj kmetje kredit in vinogradniku niso odrekli ne zasebni bogataši in ne denarni zavodi posojil.

Kmet v spodnjih krajih je osredotočil med letom vsa dela na vinograd, da ga je vestno obdelal, in ta mu je vrgel toliko, da je bil na jesen rešen vseh skrbi. Kakor že omenjeno, se vinogradniki niso preveč trudili z obdelavo polj. Živež je bil poceni in za gotov denar si ga je oskrbel vinogradnik pri kmetih v hribovih ali pa pri trgovcu.

Dobrih deset let po obnovi je bila za obsotlskega kmeta zlata doba, v kateri si je lahko vsak opomogel, če le ni bil prelen, da bi si bil zasadil nov vinograd.

Res bajno krasna slika številnih, mično ležečih

sredin mu je rekeli: »Vidite, danes je vse v redu, kajti današnje kopel sem plačal že zadnjic.«

Muhasta sreča.

Čudno srečo v igri ima neki Edward Robson iz Londona. Lansko leto je posetil igralnico v Monte Carlu pol ure pred odhodom svojega vlaka. V četrti uri je stavil in zaslužil »malenkost« 400.000 frankov. Na hitrico je denar preštel in je komaj še dosegel vlak. Baš na obletnico tega dogodka je E. Robson stopil v monte-carloško igralnico pod istimi pogoji. V nekoliko minutah je — izgubil vse, kar je imel pri sebi. Že je hotel oditi, ko se je srečal z nekim prijateljem iz An-

odplačano, kar nas zelo veseli. Cena toku in najemnina za števec je ostala nespremenjena. Občni zbor je izvolil za načelnika zadruga g. inž. Franca Mikuž. Namesto umrlega člana, bivšega gostilničarja g. Horvat Ivana v Belincih je bil v nadzorstvo izvoljen g. Franjo Dečko.

Sobota. Letošnji nabori so kazali popolnoma drugo lice, kakor prejšnja leta. Mirno in dostojno in s smehom na ustnicah so prihajali fantje k naboru in so tako tudi odhajali. Nikjer ni bilo ne nereda in ne razgrajanja. Tako so naši vrli fantje pretrgali niti s preteklostjo in začeli pametno življenje. Veseli nas to, fantje! Resni časi zahtevajo resne ljudi! — Gradbeno gibanje v prestolci naše Slovenske Krajine bo letos, kakor vsi znaki kažejo, zelo živahno. Gradba soboškega kopališča je v polnem teku. Izdanih je sedem dovoljenj za gradbo stanovanjskih hiš, enega gospodarskega poslopja itd. Veseli nas gradba stanovanjskih hiš, ker v Soboti še zmiraj pri-

manjkuje stanovanj. — V maju so umrli v bolnici: dve moški in štiri ženske osebe. — Borza dela v Soboti izkazuje sledeče stanje: Prijavilo se je za poljsko delo 660 moških, 127 obrtnikov, 49 težakov, 2 služitelja in 1 žel. kurjač, za poljsko delo 99 poljskih delavk, 13 služkinj in 1 uradnica, skupaj 840 moških in 113 ženskih oseb, vseh skupaj 953 oseb. Na razpolago so bila 3 mesta za vajence. Poročamo to javnosti v vednost kot kronisti.

Črensovci. Pri Hozjanovih so pekli kruh, po nepredvidnosti se je vžgala obleka na peči in zgoralo je vse, kar je bilo v sobi. Sreča v nesreči je bila, da ogenj ni prodrl iz sobe. — Na Gornji Bistrici je Mura naplavila žensko truplo, ki je bilo približno 7 dni v vodi. Pokojna je imela dve rani, ki jih je mogoče dobila v vodi, ali ni izključeno, da gre za kak umor. Pokopali so jo tu na gornjebistriškem pokopališču. — Na Srednji Bistrici so povzročile jagode na šolskem vrtu celo revolucijo. Orožniki zaslišujejo deco dan za dnevom.

ne bodo nikdar izpolnile, ker se ne morejo. Zgodovina spričuje, da so takšna načela vedno prinašala zlo za posameznike in narode. Vihar, ki divja v svetovnem ozračju, dosega tudi naše ljudstvo. Hoče ga izkoreniniti iz njegove duhovnosti. Naše slovensko ljudstvo ne bo sledilo krivim prerokom ne od desne in ne od leve, ker je ostalo zvesto dedščini svojih očetov, ker se ne bo nikoli izneverilo svojim edino praviim načelom. Kakor je v pretekli dobi verno sledilo svojim velikim prerokom, ki so ga dramili in budili, ki so ga vedno opozarjali na nevarnosti in zmote, ki so ga končno srečno privedli preko vseh zaprek in težav v svobodni dom, tako bo tudi v bodočnosti ostalo zvesto njihovem zgledu ter bo sledilo njihovim smernicam. Smoter nam je isti, samo sredstva se spreminjajo. Cilj je stari, pota so nova. Za ta pota je poklicana naša mladina, da stopa po njih zanosno in značajno. Njena naloga je, da ohrani v našem narodu sredi stiske, bede in zmede jasen pogled za naša katoliška in narodna načela. Na

Cirilova knjigarna

v Mariboru

priporoča gg. duhovnikom:

Dr. Joseph Penz: Kinder-Ansprachen, kart. Din 40.—

Weingartner: Kurze Katechismuspredigten, kart. Din 32.—

Alfons Heun: Altar und Leben, kart. Din 32.—

Keller: Salve Regina, Muttergottespredigten, kart. Din 54.—

Dr. Adalbert Brenninkmeyer: Stunden der Einkehr, kart. Din 30.—

Schnettler: Christus und die Rätsel des Lebens, broš. Din 100.—

Nikolussi: Volkskanzel-Skizzen und Material für Sonn- und Festtagspredigten, kart. Din 56.—

Coodier: Jezus Christus als Mensch unter Menschen, kart. Din 100.—

tej poti ji bodo svetili svetli zgledi naših velikih prerokov: Slomška, Kreka, Jegliča . . .

*

SATTNERJEV KONCERT V LJUTOMERU.

Ljutomersko pevsko okrožje je pod okriljem Pevske zveze v Ljubljani priredilo dne 2. junija t. l. svoj prvi nastop v dvorani katoliškega doma v Ljutomeru. To je bil prvi koncert okrožja, zato je treba njegovo prirediteljsko stališča presojati in odpustiti vse, kar se drži začetnih nastopov. Zbori so bili po večini številčno šibki, le pevska zbor Gornja Radgone in Ljutomera sta nastopila z večjim številom pevcev. Ker je bila prireditev posvečena P. H. Sattnerju, so bila na sporedu samo njegova glasbena dela. Veseli zbor, ki ga je zapel moški zbor skupno, je bil dobro podan in je lepo donel. Za njim je nastopil mešani zbor iz Sv. Jurija na Ščavnici pod vodstvom g. organista Kocbeka. Mešani zbor

DRUŠTVENE VESTI

Po vzgledu naših velikih mož.

Franjo Tanjšek, št. Andraž pri Vel.

Težko vzdušje vlada v svetu. Bolj ko napredujejo tehnične iznajdbe, ki bi omogočale srečo in zadovoljstvo človeštva, pa raste beda in nezadovoljnost. Ljudskih množic se polašča malodušnost. Tisti, ki jim je sebičnost zvezdovodnica v življenju, uporabljajo položaj, da pridejo do svojega dobička. Vlada prava tekma za korita. Drug drugega odriva od korit, nasilnejši pridejo do njih. Laž in kleveta gospodari. Te razmere izrabljajo krivi preroki, ki se pojavljajo vedno takrat, ko menijo, da so ugodna tla za sejanje materialističnih in brezverskih načel. S temi načeli so združene obljube, ki se

glije, od katerega si je izposodil 1000 frankov. Stavil je na številko 17 in sicer nekaj krat zaporedoma, in dobival. Komaj je še ujel vlak, ki je odpeljal njega in njegov »čisti dobiček« v znesku 300 tisoč frankov proti domu.

Vzorne konzerve.

Leta 1825 je britski polarni raziskovalec Ed. Parry v polarnem ledovju ostavil dve konzervni skatli, ki ju je šest let pozneje našel James Clarke Ross s svojim stricem Johnom Rossom, ko sta odkrila magnetski severni tečaj. Dve leti nato jih je James Ross daroval kapitanu pomožne ladje »Isabele«, s katero se je vrnil domov, a kapitan je obe

vinogradov od izvora Sotle do njenega izliva v Savo pri Brežicah je bila ustvarjena kmalu po nastopu trtne uši in se je ohranila do danes.

Hudo je udarila trtna uš kmeta in ga natirala v obup. Čisto ob robu propada mu je prišla pomoč z ameriško trto. In ta ga ni samo dvignila iznad valov pogibeli, pomagala mu je celo na konja, da je bil kos obveznostim in dajatvam, si je popravil dom in si je še prihranil znatne vsote.

V res neznosni gospodarski krizi po udaru trtne kuge ni nikdo pričakoval tako znatne ter temeljite odpomoči, kakor je prišla nepričakovano z novimi vinogradnimi nasadi.

Napredne in bolj dalekovidne vinogradnike ni krepil le vinski pridelek, zaslužili so dobro s trsnimi šolami in s prodajo svežih cepičev. Dobro so prodajali vse, karkoli je bilo v zvezi s trto.

Človek pa primeroma zelo naglo pozabi na prestano gorje ter trpljenje in tako je bilo tudi po spodnjih krajih. Komaj so ljudje pričeli okušati sladkost in denarno moč ter veljavo amerikanca, so pozabili

na rake, na dobo tobačne švercarije in na naravnost obupne čase opustošenja po trtni uši.

Le starejši so še tu in tam pri novi kaplji obujali spomine pri poslušanju žabje godbe, kako ni bilo pred toliko in toliko leti po celi Obsotlski dolini 100 žab, ker so morale na šibo za vabo rakom. Če se je le drznila kaka samotarka, da je zakvakala iz kake grabe in mlake, jo je ubralo za njo po deset potepuških rakarjev, ki niso poprej mirovali, dokler ni odromala žaba v rakarsko malho.

Tu in tam je še znal kateri povedati, kako nevarni dolgini so bili tobakarji in kako so plesali večkrat krvave čardaše s financarji.

Po tako sijajni obroditvi nove trte junak iz Stomelj — Vinko Lapuh ni užival hvaležnega spomina. Dolžili so ga nazadnjaštva in so ga zmerjali za škodljivca kmečkih koristi. Čim prej bi bile razkuževalne komisije opravile z vinogradi ter izsekale staro trto, tem prej bi bilo došlo do novega blagostanja.

Niti največji dobrotnik spodnjih krajev, g. Ivan Balon, ni žel trajne hvaležnosti, ker sicer bi moral imeti že davno spomenik, ki bi bil viden daleč po Obsotlski dolini. Mlajši svet niti ne zna, kdo je bil oče

iz Križevc je vodil g. pevovodja kaplan Ašič. Odpeli so »Po zimi iz šole«. Zbor ima dobre glasove, vneto poje ter točno sledi svojemu pevovodji. Iz Gornje Radgone je prišlo pod vodstvom pevovodje g. Čiriča kakih 30 pevcev. Zbor od Sv. Tomaža pri Ormožu, ki ga vodi pevovodja g. Zemljčič, je zapel »K polnočnici«; zbor je številčno šibek, a svojo nalogo je prav dobro rešil in seveda prejel primerno priznanje. Skupni mešani zbor pod vodstvom g. Potočnika je zapel »Vstal je Gospod« s spremljavo klavirja in harmonija, to je večje glasbeno delo, ki zahteva globlji uživetja. Mešani zbor iz Male Nedelje, ki ga vodi pevovodja g. Verzel, je zapel odlomek iz

»Jeftejeve prisrege«. Tudi Verzej je prišel s svojim mešanim zborom. Ljutomerčani so pa že stari znanci, ki kaj pridno in požrtvovalno delajo. Zapeli so: »Oj z Bogom ti, planinski svet«, mešani zbor, in »Pogled v nedolžno oko«, moški zbor. Zbor vodi g. Potočnik. Oba zbora, mešani kakor moški, sta bila lepo ubrana. P. Kamilo Kolb, ki je posetil to Sattnerjevo proslavo, je zapel ob velikem navdušenju publike s svojim orjaškim glasom solo iz kantate »V pepelnici noči«, spremljala ga je na klavirju gospa Minka Zacherl. Skupni zbori so končno podali »Našo pesem«, ki je mogočno donela v svoji preprosti veličastnosti živo in toplo iz srca. — Vsekakor se mora

izreči izredno priznanje vsem pevovodjem in pevcem, zakaj lepi uspeh je vse navdušil za nadaljnjo smotreno delo, ki naj kmalu pokaže novih uspehov.

V nedeljo dne 23. t. m. vsi na koncert ljutomerskega pevskega okrožja, ki se vrši v Križevcih popoldne ob 3. uri v Slomšekovi dvorani. Nastopi sedem zborov okrožja z izbranim sporedom. Pridite!

Ne veste, kaj bi predavali ljudem? Naročite si knjižice »Slovenskega gospodarja« in povejte posebno mladini tudi kaj praktičnega. Radevolje sprejememo tudi predloge, kake knjižice naj bi se izdali za vaša društvena predavanja gospodarskega značaja.

Odprta noč in dan so groba vrata

Sv. Trojica. V začetku meseca junija je ležal na mrtvaškem odru, ovenčan z najlepšim cvetjem in vencem, 21letni mladenič Karol Vračko. Na njegovi zadnji poti ga je spremljala številna množica ljudi. V miru počivaj, dragi naš Karl!

Polenšak pri Ptuju. Zadnje sredo smo v lepem številu spremljali tja na njivo mirnega počitka telesne ostanke blage matere, dobre žene, vdove Tobiasa Verone, kmetice iz Strejac. Težka naduha ji je v 71. letu starosti pretrgala nit življenja. Mirna in lahka je bila smrt te pravične, poštene in dobre žene. Naj ji bo ljubi Bog obilni plačnik! Kdo naj opiše število tistih, ki jim je kumovala pri sv. krstu in sv. birmi? In koliko je pokojna darovala in sama napravila v prejšnjih časih za našo župno cerkev in za domačo krasno kapelo z lepim zvonom, ki ji je milo donel v zadnji pozdrav! Mogočno pa so oznanjali njeno radodarnost peteri veliki zvonovi iz stolpa župne cerkve, za katere je darovala velike svote. Zadele pa so njo in njenega pokojnega moža tudi večkrat hude nesreče: pri živini, na polju; ogenj je upepelil hišo in gospodarsko poslopje in vse, tako da sta si ovsenega kruha izprosila od dobrih ljudi. Pa ni tarna-

la in klela, ni se preveč žalostila, ampak je vedno in vedno ponavljala besede Jobove: »Bog je dal, Bog je vzel, bodi slavljeno njegovo sveto ime!« I. danes se vidi radi tega zupanja v Boga najobilnejši božji blagoslov. Dragi in blaga Verona, počivaj v miru! Hčerki edinki in njenemu možu ter celi rodbini naše iskreno sožalje! — Med nebeške krilatec je vzletela na binkoštno soboto dušica otroka Roškar Marije iz Pritinske. Naj tam v družbi angelov prosí milosti in sreče za svoje domače in za nas, posebno pa za svojega uječa Martina, ki je tako naglo preminul na velikonočno nedeljo zvečer!

Luče. Na binkoštni pondeljek dne 9. junija smo pokopali ob veliki udeležbi ljudi iz cele fare in ob spremstvu tukajšnjih gasilcev vobče priljubljenega, jako uslužnega in pridnega farnega cerkovnika Ivana Krebs, ki je umrl v 71. letu svojega življenja, ponoči od petka na soboto. Blagopokojni je v svojem življenju veliko delal in trpel po Ogrskem in Romuniji, da si je prislužil toliko, da si je postavil doma v Lučah svojo hišo. Pred kakimi dobrih 20 leti je nastopil službo tukajšnjega farnega cerkovnika, katero službo je opravljal prav zvesto, marljivo in skrbno. Bil je dobre-

ga in vernega srca. Pogosto je prejemal sv. zakramente. 14 dni pred smrtjo je zapazil, da so se pasle ovce po neki rži. Šel jih je zavrnit. Pri tem pa je starček nesrečno padel, si zlomil rebro in zadobil notranje poškodbe, tako da je na posledicah umrl. Še dne 4. t. m. je mežnaril, potem pa se peljal k zdravniku, na večer je legel in bil previden s sv. zakramenti. Prejel je sv. obhajilo še v četrtek in petek. Naglo je hujšal, dokler ni dne 9. t. m. ob enih v Gospodu zaspal. Domači pevski zbor mu je zapel pesmi žalostinke pred hišo, v cerkvi in na pokopališču, domači g. župnik pa se je ob odprtem grobu poslovil od rajnega ter mu želel večni pokoj, žalujočemu sinu organistu Albinu Krebs in hčerki Mariji por. Kaker tolažbo v Bogu sv. Duhu, vsem pogrebcem pa, da bi bili vedno toplji sv. Duha ter tako pripravljani na neznan odhod v skrivnostno večnost. Saj vsak mrlič oznanja: Danes meni, jutri tebi!

Sladka gora. Dvakrat je že letos obiskala nemila smrt dobro krščansko hišo Führerjevo v Dolgi gori ter pretrgala življenje dveh zakoncev Martina in Ane Führer. Ločiti sta se morala od ljubih in dobrih otrok, dragih sosedov in prijateljev ter odšla k Bogu po

obnove, katera je krepila skozi desetletja našega kmeta in je dala lepim krajem Slovenskega Štajerja nad vse prikupljivo vinogradniško lice.

Bogznaj, kaj vse se uči naša mladež iz zgodovine, prepričan sem pa, da ni zabeleženo v nobeni naši učni knjigi, kdo je bil Ivan Balon in kako je pomagal štajerskemu vinogradniku, kakor nikdo ne pred njim in dosedaj ne za njim!

Dodatek.

Popis dobe med propastjo stare trte ter vstajanjem amerikske bi ne bil popoln, če bi se ne dotaknili zvonjenja ter streljanja proti toči.

Trta, stara ter nova, imata skupnega sovražnika — točo. In proti temu uničevalcu, ki grozi s svojim ledenim bičem iz nebesnih oblakov, se je boril vinogradnik v vseh časih z vsemi mogočimi pripomočki. Gotovo najstarejše obrambno sredstvo v poletni ter jesenski hudi uri je zvon. Ob pojavu nevarnih oblakov se pač oglasi glas zvona iz zvonikovih lin. In glas bronca, spremljan od goreče ljudske vere v božjo prizanesljivost, razganja oblake in odganja točo. Gorje

cerkovniku, ki bi zamudil z zvonjenjem in bi zabila kraj v njegovi odsotnosti toča! Za take slučaje poznajo naši vinogradniki občutno kazen: nemarni ali zanikerni cerkovnik se mora obrisati za vinsko zbirco.

Drugi razganjač točinih oblakov pa je — strel. Streljanje proti toči mora biti zelo staro in so branili z njim pred opasnimi nevihtami že staro trto. Streljali so iz topičev in iz pištol. Strelač je vzel v roke dve nabiti pištoli, jih prekrizal (položil eno preko druge) in tako ustrelil proti nebu.

Običaj streljanja proti toči je bil ukoreninjen po hrvatskem Zagorju ob Sotli. Hrvati so pobirali prostovoljne prispevke za smodnik po obeh straneh Sotle. Streljali so od pozne spomladi do trgate in to ob pojavu količkaj zamotanih ter neurje obetajočih oblakov. Pokalo je izpred zagorskih cerkev, z gričev ter holmov, kakor bi bili dobri kumeki najsrdečiji boj s Turki. Hrvaskim strelcem je bilo pokanje možnarjev in pištol v največjo zabavo; starejši ljudje so trdno verovali, da je mogoče prepoditi nevarne megle s strelji in so darovali radi za smodnik.

(Dalje sledi.)

škafli potem podaril muzeju v Hullu v spomin na Parryjeva ter Rossova potovanja. — Skoraj sto let se ni nihče zanimal za obe konservi, ki sta ostali zaprti. Vsi so pač mislili, da sta pokvarjeni. Toda leta 1913 tedanji ravnatelj muzeja ni mogel premagati svoje radovednosti in ju je odprl. V eni je bilo prekajeno goveje meso, v drugi grahova kaša, oboje v neoporečenem stanju. Pokušnija je dognala, da nista konservi v sto letih izgubili niti senčice svojega okusa.

Najbolj nevarna naravna prikazen je blisk. Eden sam blisk traja 1/100.000 sekunde in sproži 50 milijonov konjskih sil,